

Samtalepunkter

Bispemøtet har gitt ut heftet «Guds skaperverk – vårt hjem».

Vi trenger inspirasjon og mot for å møte klimautfordringene. Bispemøtet tror gudstjenesten gir oss nettopp det. Når vi i dette dokumentet har valgt å reflektere over vår tids store utfordring og krise i lys av gudstjenestens ulike ledd, ser vi tydelig at klimakrisen handler om vår tro på Gud og vårt liv i Guds verden. Dessuten kan vi på en ny måte se hvordan våre liv kommer til uttrykk når vi feirer gudstjeneste, og hvordan Gud der møter oss midt i livet - slik det er, også i møte med denne krisen. Dette er en annen måte å møte denne krisen på enn vi har gjort før. Vi tror at det gjør at budskapet til oss blir klarere – og kanskje enda mer utfordrende.

Bispemøtet oppfordrer til en bred samtale om hva som kreves for å forhindre skaperverkets fullstendige krise. Med dette heftet vil Bispemøtet inspirere til handling for en god og rettferdig forvaltning av skaperverket.

Heftet bruker gudstjenestens ulike ledd til å utfolde de ulike aspektene ved møtet mellom kristen tro, skaperverket og klimautfordringene. Gudstjenesten rommer alle sider ved livet, og gir styrke og mot til å møte dem.

Kirken minner stadig om at vi er kalt til å vise den samme omsorg for jorden som Gud har vist oss gjennom den finstemte sammenhengen i skaperverket. Kampen for klimarettferdighet er en del av det oppdraget Jesus Kristus kaller oss til.

I gudstjenesten lovpriser og takker vi Gud vår Skaper, Frigjører og Livgiver. Vi søker Gud i bønn. Vi ber om tilgivelse. Håpet som forkynnes i evangeliet gir oss mot i møte med klimakrisen, og gir oss kraft til de handlinger som kreves av oss. Det er livskraft i fellesskapet som samles om ord og sakrament. Der kalles vi til oppgjør og oppbrudd, og til å stå sammen med alle mennesker som vil ta et felles ansvar for vår ene jord.

Her er noen samtalepunkter til refleksjon og ettertanke.

Inngangordsord

- «Som mennesker er vi Guds forvaltere her på jorden, men vi er også medskapere» står det i teksten. Hva tror du menes med begrepet «medskapere»?
- Hva innebærer det at mennesket har et særlig ansvar for å forvalte skaperverket?
- «Overalt i skaperverket er det spor av Guds livskraft og godhet» står det i teksten. Hvor kan vi se eller oppleve spor av Gud i dag?
- Hva er det ved naturen du setter aller mest pris på og vil takke Gud for?
- Å verne om naturen er viktig i både internasjonal, nasjonal og lokal politikk. Har du eksempler på dilemmaer hvor vern av naturen står imot andre interesser?

Synsbejennelse

- Teksten refererer til møtet mellom Sakkeus og Jesus. Sakkeus' møte med Jesus førte til store forandringer i tollens liv. Hvilke menneskemøter kan føre til forandringer i våre liv?
- Hvordan kan møtet med Jesus forandre oss i dag?
- Hva er det vi må bejennne eller legge bak oss for å få en ny bejennelse?
- Hvordan kan synsbejennelsen gi kraft til endring og handling i møte med klimasaken?
- Hva kan du/dere gjøre i lokalmiljøet for å leve mer bærekraftig?

Kyrie

- En blind tigger fra Jeriko har gitt oss språk til vårt felles rop om hjelp: Kyrie eleison! Hvordan kan våre Kyrie-rop føre til handling og endring i våre liv?
- Hvordan kan vi være med å påvirke politikere til å ta kloke klimavalg?
- Klimasorg er en økende menneskelig reaksjon på klimaendringer. Mange fylles av en sorg over tap av flora og fauna og biologisk mangfold. Dette påvirker også mennesker i ulike deler av verden. På hvilke måter kan vi stå sammen med våre kristne søsken over hele kloden i arbeidet for å stoppe klimaendringene?

Gloria

- Gud blåser sin ånd inn i alt som er levende. Har du sett, hørt, luktet eller kjent på noe vakkert i skaperverket som du vil dele?
- For en kirke som takker Gud for skaperverket, er veien kort til å ta del i klimakampen. Hvordan kan takknemlighet over skaperverket komme til uttrykk i våre liv og i gudstjenesten?
- Norsk Salmebok rommer mange salmer om skaperverket, og har et eget avsnitt som heter «Gud, vår skaper». Hvilke av salmene liker du best og hvorfor? Syng gjerne din favoritt!

Dåp

- Vann er en viktig ressurs og en forutsetning for alt liv på jorden. Å gi alle mennesker tilgang på rent vann er også grunnleggende for utvikling. Rent vann og gode sanitærforhold er også et av FNs bærekraftsmål. Hva kan vi gjøre for å øke oppmerksomheten rundt dette bærekraftsmålet?
- «Dåpen setter oss inn i et globalt fellesskap i hele den verdensvide kirke. Dåpens oppstandelseshåp sprenger grensene for dette livet og utfordrer oss til ansvar og kjærlighet. Kjærligheten gir oss engasjement og omsorg for samfunnet, for våre medmennesker og for den verden vi er satt til å forvalte. Dåpen er et kall til handling», står det i teksten. På hvilken måte tenker du dette kan komme til uttrykk?
- «Her er havet, stort og vidt, med en talløs vrimmel av dyr, både små og store [...]. Alle venter på deg, at du skal gi dem mat i rett tid» (Salme 104, 25–27) Hvordan kan ærefrykt for havet komme konkret til uttrykk, i kirke og i samfunn?

Forsakelsen og troen

- I gudstjenesten ber vi både forsakelsen og trosbekjennelsen i forbindelse med dåpshandlingen. Er det noe vi må forsake for å leve mer bærekraftig?
- På hvilke måter angår klimautfordringene troen på Den treenige Gud?
- Inkarnasjonens mysterium handler om at Jesus, Guds sønn, ble en av oss og identifiserer seg med det skapte. Når skaperverket rammes av klimaendringer og mennesker lider, lider også Gud. Hvordan påvirker en slik tanke vårt arbeid med klimautfordringene?

Forkynnelse

- «Evangeliets budskap er et budskap om håp. Når vi møter kriser er det lett å bli selvpoptatte der vi kun får blick for vårt eget. Guds ubetingede kjærlighet kaller oss til å elske vår neste og hele skaperverket. Vi kan ikke elske Gud og vår neste uten å ta vare på Guds skaperverk». Hvordan kan denne kjærligheten til Gud, vår neste og skaperverket komme til uttrykk i våre liv og der du bor?
- Hva kan evangeliet lære oss om hvordan vi skal forholde oss til forbruker- og vekstkulturen i dagens samfunn?
- «Nøysomhet, solidaritet og ydmykhet er ord vi må hente tilbake og gi ny legitimitet», på hvilken måte kan vi gjøre det?
- Klimakrisen er også en diakonal utfordring. Hvordan kan vi i vår menighet arbeide for en større forståelse for dette?

Forbønn

- «Vi ber om at vi får innsikt og vilje til å endre vår livsstil, våre daglige rutiner, og våre til tider ubetenksomme og ofte skadelige valg. Det handler om mat, forbruk, reiser, vann- og energiforbruk og forbruk av mange materielle goder. Vi ber om hjelp til forandring i våre liv, slik at vi kan leve enklere og med større respekt for hverandre og for skaperverket». Hvordan kommer disse bønnene konkret til uttrykk i gudstjenesten du tar del i?
- «Handling og bønn må bli ett», synger vi i salmen «Pris være Gud» (nr. 674). Hvordan kan bønn bli til handling?
- Jesus lærte oss å be Herrens bønn. Kan du se noe «skaperverk-tema» i denne bønningen?

Takkoffer

- «Av ditt eget gir vi deg tilbake», heter det i takkebønnen i kirkens liturgi. Hva kan vi gi og på hvilken måte?
- Å dele av det vi har er en gammel kristen praksis. Kirken har en særlig forpliktelse til å vise og nestekjærlighet.. De siste årene har vi sett dette utvikle seg, ikke minst blant verdens ungdom i møtet med den globale klimakrisen. Dette ser vi som et håpsteget i vår tid. Hvilke andre håpsteget og fellesskap som vektlegger nestekjærlighet og handling ser dere?
- Å være kirke i et av verdens rikeste land utfordrer og forplikter. Økonomiske ulikheter både mellom ulike land og innad i land er en økende utfordring, og angår også vårt forhold til skaperverket. På hvilken måter kan du/dere arbeide med denne problematikken der dere bor?

Nattverd

- I Herrens bønn ber vi, «gi oss i dag vårt daglige brød». Hvilken mening girt det å be denne bønnen i vårt overflodssamfunn?
- Hvordan kan vi følge Jesu bud om å gi mat til fattige og samtidig ivareta verdigheten til dem som mottar, og også hjelpe dem til å skaffe og produsere mat selv?
- I nattverden erfarer vi gudsnærvær, et større fellesskap og mottar tilgivelse. Som et av høydepunktene i gudstjenesten gir den oss kraft til å møte hverdagen. Vi sendes ut i verden med et diakonalt oppdrag som Jesu disipler. På hvilke måter kan nattverdens ord bli til nestekjærlige handlinger i møte med mennesker og samfunn?

Velsignelse og utsendelse

- Hvordan kan vi leve så vi bedre forstår oss som del av Guds store skaperverk og ikke fremmedgjør oss fra det?
- Gudstjenesten avsluttes ofte med utsendelsesordene: «Gå med Guds fred, tjen Herren med glede». Det å tjene Herren med glede er karakteristisk for Luthers etikk. Hvordan kan vi virkeliggjøre dette i vår hverdag?
- Hva tenker du at menneskets unike rolle i skaperverket innebærer?
- Hva skal til for å endre de sider ved vår livsstil som truer Guds skaperverk? Hva må verdenssamfunnet gjøre? Hva er politikernes ansvar? Hva kan du og jeg gjøre?